

paa, at deres Børn undervises i Christendom i Skolerne, saa kunne vi vistnok ogsaa indrømme den det. Vi kunne maaskee indskrænke denne Underviisning lidt i den fremtidige Skole, vi kunne maaskee lægge Noget af den over paa Præsterne, de kunne nok overkomme det, idetmindste paa Landet, men vi ville dog beholde den i Skolen, og, naar vi saa anvende den Tid, vi indvinde paa at gjøre Dannelsen i Almueskolerne lidt mere national, ved at lade Børnene lære lidt Fædrelands Historie, Geographie og maaskee ogsaa nogle fædrelandske Sange, saa troer jeg, vi have en Almueskole istand, som vi indtill videre kunne være ganske godt bekyndt, og som vi kunne have Gavn og Glæde af. Et andet Punkt, som jeg forøvrigt har mod det forelagte Lovforslag, er dette, at det lader til reent at overse Kirken i Skolesagen. Naar jeg nævner Kirken, maa jeg dog, for at forebygge Misforstaaelse, forlods sige, at jeg ved Kirken slet ikke mener det Samme som Geistligheden. Det er kun en Folge af vore lidt udviklede Begreber om denne Sag, at man undertiden sammenblander disse to Ting. Det har hidtil hovedsagelig været overdraget Geistligheden at lede Skolevæsenets Bestyrelse, men, om den fremtidigt skal have dette Hver eller ikke, derpaa lægger jeg heller ikke Vægt. Behøver man ikke længere dens Tjeneste, nu vel! saa fritage man den for disse Forretninger; kun ønskede jeg gjerne, at man venligt vilde bære over, hvis nogen geistlig Mand her i Thinget maaskee med nogen Varme skulde tale om Skolevæsenet. Der er dog virkelig hos de Bedre og Dygtigere i denne Stand en Kjærlighed for Almueskolevæsenets Fremme, som ikke er interesseret, thi Geistligheden har Intet for det Arbejde, den har i saa Henseende, og, naar der er Kjærlighed i Hjertet, saa vide vi jo nok, at Munden undertiden ogsaa løber over, at man maaskee taler med nogen Varme om saadanne Sager, ja, maaskee endog stundom med mere Varme, end klogt er. Ved Kirken forstaaer jeg altsaa slet ikke Geistligheden, men det, som man bestandigt i christelig Forstand, og da ganske vist i evangelisk-christelig Forstand, har forstaaet ved Kirken, nemlig Geistligheden og Menigheden, thi disse i Forening udgjøre Kirken, og en saadan evangelisk-

christelig Kirke er der ganske vist her i Landet, og, naar man sjelden hører Noget fra den, naar den sjelden giver Livstegn fra sig, saa ligger det ikke deri, at den ikke er tilstede, men det ligger deri, at den endnu ikke har conveneret Hans Majestæts Regjering, saa at sige, at lukke Munden op paa den, saaledes som der var hentydet til i Grundloven. Altsaa, Kirken er tilstede, og Kirken har billige Duffer i Skolesagen; jeg kalder dem billige, thi, da vort Skolevæsen blev ordnet, i 1814, saa maatte Kirken udlevere Ende af sin Eiendom, nemlig Degnegårdene, og Endel af sine Indtægter, nemlig de Indtægter, som ydes i Kirken af Menigheden og til Menighedens Brug. Det maatte Kirken afgive til Skolevæsenet, men saa indrømmede Regjeringen ogsaa Kirken en Deeltagelse i Skolevæsenets Bestyrelse paa alle Stadier. Man kan vel sige, at i Skolecommissionen var det nærmest Præsten, der skulde repræsentere Kirken, og Skoleforstanderne, som skulde repræsentere Communen. I Skoledirectionen var det Provsten og Amtmanden, som skulde repræsentere begge Dele. Biskoppen beholdt sin gamle Kaldsret til mange Skolelærerembeder, og han maatte med sin Collats bekræfte enhver Skolelærers Kaldsbrev, og, naar Sagen endelig kom til høiere Afgjørelse, f. Ex. i Cancelliet, saa blev den afgjort af det Collegium, der forsaavidt repræsenterede Kongen, der i sin Person forenede Kirkemagten ikke mindre end Statsmagten. Det synes derfor ogsaa at være billigt, at den fremtidige Lovgivning tager Hensyn til Kirkens billige Duffer og Fornødenheder. Det kan ikke erkjendes at være billigt handlet imod Kirken, at man, uden at der er sikret Kirken nogen Indskydelse, overlader en verdslig Dyrighed, som Amisraadet er, at beskikke de Mænd, der ikke blot skulle være Skolens Lærere, men som ogsaa skulle være Embedsmænd i Kirken. Dette synes virkelig ikke at være billigt. Det er jo meget muligt, at Skolevæsenet hos os kan udvikles i den Retning, at Staten overhovedet ikke ønsker, at det maa staae i Fællesskab med Kirken, og, naar Staten ikke ønsker det længere, saa er den jo i sin fuldkomne gode Ret, naar den opstiger Kirken Fællesskab, men saa vilde Staten dog handle ubilligt, naar den ikke